

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Dato: 22.09.2021

Høringsvar – Digitalt skifte av dødsbo

Det vises til Kommunal- og moderniseringsdepartementets høring av 23.06.21, hvor forslag til en ny bestemmelse i arveloven sendes på høring.

Finans Norges hovedsynspunkter

- Finans Norge mener at det er viktig å legge til rette for å realisere effektive og brukervennlige digitale prosesser og tjenester for skifte av dødsbo
- Finans Norge vil gjøre departementet oppmerksom på at den aktuelle transaksjonsdataen som finansaktørene skal utlevere potensielt kan utgjøre særlige kategorier personopplysninger
- Personvernkonsekvensene er ikke tilstrekkelig utredet
- Det er uklart hvilket behandlingsgrunnlag det er tiltenkt at aktører som skal dele informasjon vil kunne basere seg på
- Bestemmelsen som fritar aktørene for taushetsplikt, burde gjøres klarere. Det er ikke klart at det er «nødvendig for å utføre oppgavene» etter lovens tredje del å dele informasjonen med en offentlig aktør/offentlig driftet plattform for å oppfylle informasjonsplikt overfor arvinger

Departementet har i høringsnotatet punkt 3.5 pekt på at dersom det skjer behandling av personopplysninger, må det blant annet foreligge legitime formål, lovlig behandlingsgrunnlag og tilstrekkelig informasjonssikkerhet. I notatets vurdering av det konkrete forslaget gis det uttrykk for at personvernkonsekvensene av «fremtidige forskriftsforslag» vil være beskjedne. Personvernkonsekvensene av selve lovendringen vies ikke nærmere omtale.

Det er på nåværende tidspunkt ikke mulig å mene noe om hvilke personvernkonsekvenser fremtidige forskriftsforslag vil ha, men det er på det rene at den behandlingsaktivitet som skal skje vil innebære behandling av personopplysninger. For finansinstitusjonene vil transaksjonsdata som arvinger skal få tilgang til etter § 92 (samt forskriften § 10) kunne inneholde opplysninger om andre enn avdøde, herunder betalingsmottaker, personer som har betalt inn til avdødes konto og transaksjoner foretatt av disponenter (uten at

transaksjonslisten nødvendigvis vil avsløre hvile transaksjoner som er foretatt av disponenter eller hvem disse er). Vi vil gjøre departementet oppmerksom på at slik informasjon potensielt også kan utgjøre særlige kategorier personopplysninger, avhengig av hvem som er betaler/mottaker, hva slags tjeneste/vare som er kjøpt og/eller annen informasjon som fremkommer av transaksjonsutskriften.

Videre må det foreligge et behandlingsgrunnlag for aktører som skal dele informasjon til/via en offentlig driftet tjeneste for digitalt skifte av dødsbo. Utkastet til ny § 88a reiser spørsmål om hvilket behandlingsgrunnlag det er tiltenkt at aktører, som skal dele informasjonen, vil kunne basere seg på. Det vil være en fordel om lovarbeidet, og det senere forskriftsarbeidet, vurderte hvordan det foreslåtte regelverk skal kunne gi aktørene nødvendig behandlingsgrunnlag for dette under personvernregelverket, herunder i hvilken grad ny § 88a og/eller planlagte forskrifter utgjør et behandlingsgrunnlag etter GDPR artikkel 6 bokstav c (rettslig forpliktelse) eller bokstav e (allmenn interesse), jf. artikkel 6 nr. 3 som krever at slike behandlingsgrunnlag skal fastsettes i nasjonal rett. Det samme avklaringsbehov gjør seg gjeldende for særlige kategorier personopplysninger. I lys av den behandling av personopplysninger som lovforslaget legger opp til bør personvernkonsekvensene av slik behandling også vurderes nærmere.

Avslutningsvis vil Finans Norge påpeke at unntaket fra taushetsplikt i ny § 88a tredje ledd etter sin ordlyd begrenses til å omfatte oppgaver som er «nødvendige» for å kunne utføre oppgavene som følger av arvelovens tredje del. Samtidig er ny § 88a første ledd første setning utformet som en «kan» regel. Det er dermed en mulighet, og ikke en plikt, å benytte den offentlige tjenesten for å utføre oppgavene. Ettersom det er frivillig å benytte seg av den offentlige tjenesten, reises spørsmålet om hvilke konsekvenser dette får for et unntak fra taushetsplikten som stiller krav om nødvendighet. Det er ikke klart for Finans Norge at det kan sies å være «nødvendig» for finansforetak å dele den aktuelle informasjonen med en offentlig aktør/offentlig driftet plattform, for å oppfylle informasjonsplikten overfor en arving med formuesfullmakt etter arveloven § 92. Dersom unntaket fra taushetsplikt er ment å omfatte bruk av offentlig tjeneste for digitalt skifte av dødsbo som ledd i utførelse av oppgavene etter lovens tredje del, burde dette komme klarere frem av bestemmelsen. Det vil være en fordel om lovarbeidet, og/eller det videre forskriftsarbeidet, vurderer dette nærmere.

Med vennlig hilsen
Finans Norge

Nils Henrik Heen
Juridisk direktør/Advokat MNA

Victoria Egeli
Juridisk seniorrådgiver